

Верховний
Суд

Кредитні правовідносини в умовах воєнного стану

вебінар 11 травня 2022 року

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2014 рік:

☒

Статтю 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 1275-VII від 20 травня 2014 року:

«15. Військовослужбовцям з початку і до закінчення особливого періоду, а резервістам та військовозобов'язаним - з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, у тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2014 рік:

Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» від 03 червня 2014 року № 1304-VII:

«1. Протягом дії цього Закону:

1) не може бути примусово стягнуте (відчужене без згоди власника) нерухоме житлове майно, яке вважається предметом застави згідно із статтею 4 Закону України "Про заставу" та/або предметом іпотеки згідно із статтею 5 Закону України "Про іпотеку", якщо таке майно виступає як забезпечення зобов'язань громадянина України (позичальника або майнового поручителя) за споживчими кредитами, наданими йому кредитними установами - резидентами України в іноземній валюті, та за умови, що:

таке нерухоме житлове майно використовується як місце постійного проживання позичальника/майнового поручителя або є об'єктом незавершеного будівництва нерухомого житлового майна, яке перебуває в іпотеці, за умови, що у позичальника або майнового поручителя у власності не знаходиться інше нерухоме житлове майно;

Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» від 03 червня 2014 року № 1304-VII:

«1. Протягом дії цього Закону:

загальна площа такого нерухомого житлового майна (об'єкта незавершеного будівництва нерухомого житлового майна) не перевищує 140 кв. метрів для квартири та 250 кв. метрів для житлового будинку;

2) не може бути примусово стягнуте (відчужене без згоди власника) інше майно (майнові права), яке відповідно до законодавства або кредитного договору підлягає стягненню з позичальника, зазначеного у підпункті 1 цього пункту, при недостатності коштів, одержаних стягувачем від реалізації (переоцінки) предмета застави (іпотеки);

3) кредитна установа не може уступити (продати, передати) заборгованість або борг, визначений у підпункті 1 цього пункту, на користь (у власність) іншої особи.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2014 рік:

Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014 року № 1636-VII:

«Стаття 14. Евакуація громадян з тимчасово окупованої території України

14.2. Упродовж строку тимчасової окупації внутрішньо переміщена особа з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (зареєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації таких іпотечних кредитів або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014 року № 1636-VII:

«Норми цього пункту не поширюються на нерухоме житлове майно, загальна площа якого перевищує показники, встановлені статтею 265 Податкового кодексу України.

На громадянина України, який виїжджає з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим за межі державного кордону України на місце постійного проживання або змінює своє громадянство, не поширюються норми цього пункту.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2014 рік:

Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02 вересня 2014 року № 1669-VII:

«Стаття 2. Мораторій на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними зобов'язаннями

На час проведення антитерористичної операції забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики з 14 квітня 2014 року громадянам України, які зареєстровані та постійно проживають або переселилися у період з 14 квітня 2014 року з населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, а також юридичним особам та фізичним особам - підприємцям, що провадять (провадили) свою господарську діяльність на території населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція.

Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02 вересня 2014 року № 1669-VII:

«Стаття 2. Мораторій на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними зобов'язаннями

Банки та інші фінансові установи, а також кредитори зобов'язані скасувати зазначеним у цій статті особам пеню та/або штрафи, нараховані на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами і договорами позики у період проведення антитерористичної операції.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2016 рік:

⌘

Статтю 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» 2014 року доповнено наступними положеннями згідно із Законом № 1731-VIII від 03 листопада 2016 року:

«На виконання тимчасово переміщеними вищими навчальними закладами, тимчасово переміщеними науковими установами кредитних та інших договірних зобов'язань (крім договорів про надання освітніх послуг), які виникли до переміщення на підконтрольну українській владі територію у зв'язку із проведенням антитерористичної операції, запроваджується мораторій на період проведення антитерористичної операції.»

Статтю 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» 2014 року доповнено наступними положеннями згідно із Законом № 1731-VIII від 03 листопада 2016 року:

На час проведення антитерористичної операції забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості тимчасово переміщених вищих навчальних закладів, тимчасово переміщених наукових установ із зобов'язань за кредитними та іншими договорами (крім договорів про надання освітніх послуг), що не припинилися, з дня опублікування наказу про зміну їх місцезнаходження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Тимчасово переміщений вищий навчальний заклад, тимчасово переміщена наукова установа не несуть відповідальності за зобов'язаннями, укладеними від їх імені на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, з дня опублікування наказу про зміну їх місцезнаходження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2017 рік:

Статтю 2 після частини другої Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02 вересня 2014 року № 1669-VII доповнено новою частиною згідно із Законом № 2266-VIII від 21 грудня 2017 року:

«Положення частин першої і другої цієї статті не поширюються на нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики, укладеними з юридичними особами і фізичними особами - підприємцями, місцезнаходженням яких є територія проведення антитерористичної операції, крім населених пунктів згідно з переліками, передбаченими частиною четвертою статті 4 цього Закону, якщо такі договори укладені після 1 січня 2018 року або до яких після 1 січня 2018 року за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій».

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2020 рік:

⌘

До пункту 1 Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» внесено зміни згідно із Законом № 895-IX від 16 вересня 2020 року:

«1. Протягом дії цього Закону:

1) не може бути примусово звернено стягнення (відчужене без згоди власника) на майно, що віднесене до об'єктів житлового фонду (далі - нерухоме житлове майно), об'єкт незавершеного житлового будівництва, майнові права на нього, що є предметом іпотеки згідно із статтею 5 Закону України "Про іпотеку", якщо таке майно/об'єкт незавершеного житлового будівництва/майнові права виступають як забезпечення виконання зобов'язань фізичної особи (позичальника або майнового поручителя) за кредитами, наданими йому кредитними установами - резидентами України в іноземній валюті, та за умови, що:

Верховний Суд

До пункту 1 Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» внесено зміни згідно із Законом № 895-IX від 16 вересня 2020 року:

таке нерухоме житлове майно використовується як місце постійного проживання позичальника/майнового поручителя або є об'єктом незавершеного житлового будівництва, за умови, що у позичальника або майнового поручителя у власності немає іншого нерухомого житлового майна; або

таке нерухоме житлове майно придбавалося за кредитні кошти і при цьому умовами кредитного договору передбачена заборона реєстрації місця проживання позичальника або майнового поручителя за адресою знаходження нерухомого житлового майна, за умови, що у позичальника або майнового поручителя у власності немає іншого нерухомого житлового майна;

загальна площа такого нерухомого житлового майна (об'єкта незавершеного житлового будівництва) не перевищує 140 квадратних метрів для квартири та 250 квадратних метрів для житлового будинку;

До пункту 1 Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» внесено зміни згідно із Законом № 895-IX від 16 вересня 2020 року:

2) не може бути примусово стягнуте (відчужене без згоди власника) інше майно (майнові права), яке відповідно до законодавства або кредитного договору підлягає стягненню з позичальника, зазначеного у підпункті 1 цього пункту, за недостатності коштів, одержаних стягувачем від реалізації (переоцінки) предмета застави (іпотеки);

3) кредитна установа не має права відступити (відчужити) на користь (у власність) іншої особи свої права вимоги до позичальників за кредитами, забезпеченням за якими виступає майно/майнові права, зазначені у підпункті 1 цього пункту».

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2021 рік:

⌘

До пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року № 2011-XII внесено зміни Законом № 1357-IX від 30 березня 2021 року:

«15. Військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на весь час їх призову, а військовослужбовцям під час дії особливого періоду, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, які перебували або перебувають безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, - штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, у тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2021 рік:

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо споживчих кредитів, наданих в іноземній валюті» від 13 квітня 2021 року № 1381-ІХ спрямований на захист та відновлення платоспроможності позичальників (фізичних осіб), які отримали споживчі кредити в іноземній валюті, шляхом їх реструктуризації:

«2. У розділі IV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про споживче кредитування" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

2) доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7. Зобов'язання позичальників за договорами про споживчий кредит, наданий в іноземній валюті, що відповідають зазначеним у цьому пункті критеріям (незалежно від дати укладення договору), підлягають обов'язковій реструктуризації на вимогу позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або його представника (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом:...»

Верховний Суд

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2021 рік:

Законом України від 19 травня 2021 року № 1451-IX внесено зміни до частини третьої статті 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції»:

«Положення частин першої і другої цієї статті не поширюються на нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики:

укладеними з юридичними особами і фізичними особами - підприємцями, місцезнаходженням яких є територія проведення антитерористичної операції, крім населених пунктів згідно з переліками, передбаченими частиною четвертою статті 4 цього Закону, якщо такі договори укладені після 1 січня 2018 року або до яких після 1 січня 2018 року за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій;

Законом України від 19 травня 2021 року № 1451-IX внесено зміни до частини третьої статті 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції»:

укладеними з громадянами України, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції, крім населених пунктів згідно з переліками, передбаченими частиною четвертою статті 4 цього Закону, якщо такі договори укладені після 1 травня 2021 року або до яких після 1 травня 2021 року за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій».

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2021 рік:

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

«Стаття 9². Звільнення внутрішньо переміщених осіб, які залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

1. Загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким є внутрішньо переміщена особа, яка у період після 20 лютого 2014 року залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя або у період після 14 квітня 2014 року залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, не може перевищувати суми процентів, нарахованої протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

2. За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

3. Кредитор з урахуванням вимог частин першої та другої цієї статті зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики у семиденний строк з дня надходження письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

У разі невиконання кредитором свого обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики на умовах, визначених цією статтею, така заборгованість вважається автоматично перерахованою на наступний день після закінчення відповідного семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

4. Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є внутрішньо переміщена особа, визначена частиною першою цієї статті, без згоди боржника забороняється.

Дія абзацу першого цієї частини не поширюється на кредиторів, віднесених до категорії неплатоспроможних, а також на банки, щодо яких здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

5. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

6. Положення частин першої - п'ятої цієї статті поширюються виключно на кредитні договори та договори позики, укладені:

до 20 лютого 2014 року з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

до 14 квітня 2014 року з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

Положення частин першої - п'ятої цієї статті не поширюються на заборгованість внутрішньо переміщених осіб, які:

залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та станом на 20 лютого 2014 року в яких наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики;

залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях та станом на 14 квітня 2014 року в яких наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики.

7. Звільнення внутрішньо переміщеної особи від негативних наслідків порушення нею грошових зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики відповідно до положень цієї статті не може бути підставою для відмови у наданні нового кредиту та/або позики.

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2022 рік:

«Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України 2003 року доповнено пунктами 18 і 19 згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

«18. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування у разі прострочення позичальником виконання грошового зобов'язання за договором, відповідно до якого позичальнику було надано кредит (позику) банком або іншим кредитором (позикодавцем), позичальник звільняється від відповідальності, визначеної статтею 625 цього Кодексу, а також від обов'язку сплати на користь кредитора (позикодавця) неустойки (штрафу, пені) за таке прострочення. Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена відповідними договорами, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за такими договорами, підлягають списанню кредитором (позикодавцем).

19. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу, продовжуються на строк його дії.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2022 рік:

Розділ VI «Прикінцеві положення» Закону України «Про іпотеку» доповнено пунктом 5² згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

«5². У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування щодо нерухомого майна (нерухомості), що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія статті 37 (у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки), статті 38 (у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки), статті 40 (у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судове рішення про звернення стягнення на такі об'єкти), статей 41, 47 (у частині реалізації предмета іпотеки на електронних торгах) цього Закону.

Розділ VI «Прикінцеві положення» Закону України «Про іпотеку» доповнено пунктом 5² згідно із Законом № 2120-ІХ від 15 березня 2022 року:

Положення абзацу першого цього пункту не поширюються на нерухоме майно (нерухомість), оформлене в іпотеку з метою забезпечення виконання зобов'язань за договорами, укладеними після дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану", або за договорами, до яких після дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану" за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

2022 рік:

Розділ IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

«6¹. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування у разі прострочення споживачем виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит споживач звільняється від відповідальності перед кредитором за таке прострочення. У разі допущення такого прострочення споживач звільняється, зокрема, від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором. Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом з причин інших, ніж передбачені частиною четвертою статті 1056-1 Цивільного кодексу України, у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит у період, зазначений у цьому пункті. Норми цього пункту поширюються, у тому числі, на кредити, визначені частиною другою статті 3 цього Закону.

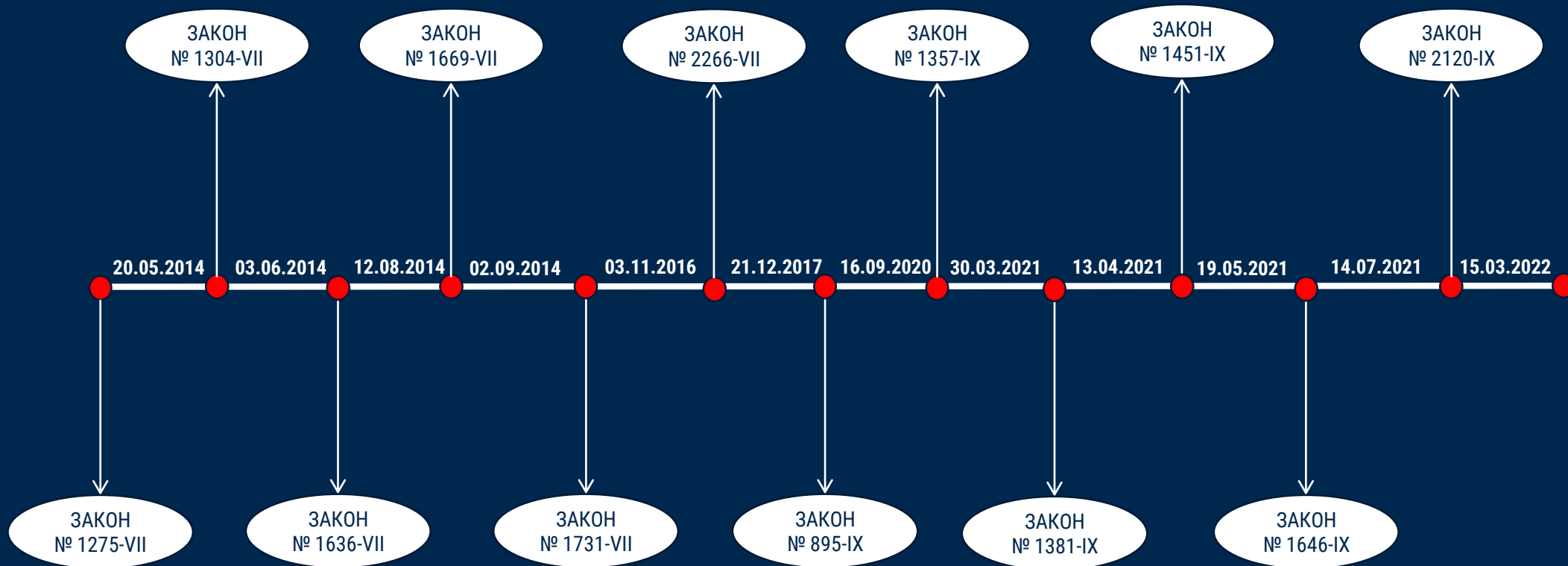

Розділ IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за таким договором, підлягають списанню кредитодавцем.»

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

Практика Касаційного цивільного суду

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

1. Постанова КЦС від 07 листопада 2018 року у справі № 755/12037/16-ц (провадження № 61-5283св18):

а) про часові межі особливого періоду

У постановах Верховного Суду, від 14 лютого 2018 року у справі № 131/1449/16-ц (касаційне провадження № 61-4157св18); від 14 лютого 2018 року у справі № 727/2187/16-ц (касаційне провадження № 61-3951св18); від 20 лютого 2018 року у справі № 640/4439/16-ц (касаційне провадження № 61-4304св18); від 21 лютого 2018 року у справі № 211/1546/16-ц (касаційне провадження № 61-4255св18); від 25квітня 2018 року у справі № 205/1993/17-ц (касаційне провадження № 61-1664св17) зроблено висновки, що особливий період діє в Україні від 17 березня 2014 року, після оприлюднення Указу Президента України від 17 березня 2014 року № 303/2014 «Про часткову мобілізацію». Президент України відповідного рішення про скасування особливого періоду, як і рішення про демобілізацію військовослужбовців, прийнятих на військову службу за контрактом на строк до закінчення особливого періоду, не приймав.

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

1. Постанова КЦС від 07 листопада 2018 року у справі № 755/12037/16-ц (провадження № 61-5283св18):

б) про ненарахування штрафних санкцій та відсотків за користування кредитом на час особливого періоду

Суди попередніх інстанцій, ухвалюючи рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, врахувавши вищенаведені вимоги закону, дійшли правильного висновку, що з липня 2015 року по 31 грудня 2016 року позивач безпідставно нараховує відповідачу відсотки за користування кредитом. ОСОБА_1 є військовослужбовцем Збройних Сил України, тому йому не підлягають нарахуванню відсотки за користування кредитом, а також штрафні санкції з моменту укладення Кредитного договору, тобто з 30 червня 2015 року до закінчення особливого періоду.

Практика Касаційного цивільного суду

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Додатково щодо часових меж особливого періоду:

постанова ВП ВС від 26 серпня 2020 року у справі № 813/402/17 (провадження № 11-609апп19):

вирішуючи питання щодо меж дії особливого періоду в розумінні Закону «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що за змістом наведених вище визначень, навіть за невведення у країні воєнного стану, особливий період, початок якого пов'язаний з моментом оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової чи прихованої), хоч і охоплює час мобілізації, однак не може вважатися закінченим лише зі спливом строку, протягом якого підлягали виконанню визначені у відповідному рішенні про мобілізацію заходи.

Практика Касаційного цивільного суду

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 28 жовтня 2020 року у справі № 749/298/19 (провадження № 61-3203св20):

проценти, нараховані відповідно до статті 625 ЦК України, не підпадають під обмеження, передбачені пунктом 15 статті 14 Закону № 2011-XII.

Практика Касаційного цивільного суду

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 26 грудня 2018 року у справі № 522/12270/15-ц (провадження № 61-21025св18):

пункт 15 статті 14 Закону України «Про соціальний та правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей» є самостійною нормою і будь-якого посилання про можливість застосування вказаного пункту лише при наявності у військовослужбовця відповідного статусу (учасника бойових дій) закон не передбачає. Крім цього, дія зазначеної норми поширюється на всіх військовослужбовців без виключення.

Аналогічний правовий висновок міститься в постанові КЦС від 25 вересня 2019 року у справі № 521/9626/15-ц (провадження № 61-33908св18).

Практика Касаційного цивільного суду

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

4. Постанова КЦС від 11 грудня 2019 року у справі № 521/7927/16-ц (провадження № 61-14935св19) щодо можливості зарахування сплачених військовослужбовцем відсотків за користування кредитом в рахунок заборгованості за тілом кредиту:

Оскільки відповідачем надано суду документи, що підтверджують його статус військовослужбовця, суд апеляційної інстанції дійшов правильного висновку про необхідність застосування у спірних правовідносинах пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Проте, суд апеляційної інстанції помилково не застосував положення вказаної норми до процентів за користування кредитом.

4. Постанова КЦС від 11 грудня 2019 року у справі № 521/7927/16-ц (провадження № 61-14935св19) щодо можливості зарахування сплачених військовослужбовцем відсотків за користування кредитом в рахунок заборгованості за тілом кредиту:

Колегія суддів вважає, що доводи касаційної скарги ОСОБА_1 щодо необхідності зменшення розміру стягнутої заборгованості за тілом кредиту на розмір сплачених у період дії особливого періоду відсотків є обґрунтованими, оскільки узгоджуються з положеннями пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та правовою позицією Верховного Суду, викладеною у постанові від 30 травня 2018 року у справі № 521/12726/16-ц, провадження № 61-16144св18.

Оскільки суд апеляційної інстанції неправильно застосував норми матеріального права і ухвалення нового судового рішення не потребує встановлення фактичних обставин справи, ухвалене у справі судове рішення апеляційного суду в частині стягнення з ОСОБА_1 на користь КС «Істок» заборгованості за тілом кредиту у розмірі 42 534, 27 грн підлягає скасуванню з прийняттям нового рішення цієї частині про стягнення з ОСОБА_1 на користь КС «Істок» заборгованості у розмірі 8 522,92 грн, яка становить різницю між сумою заборгованості (42 534,27 грн) та сумою сплачених ним відсотків за період дії особливого періоду (34 011,35 грн).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!